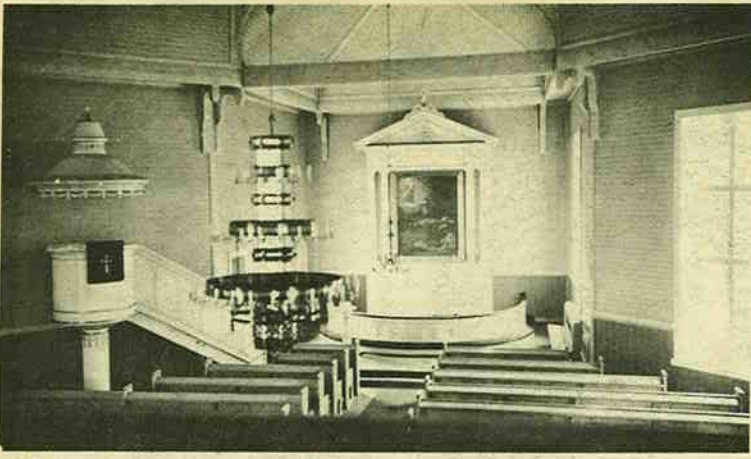

Sisäkuva Metsäpirtin kirkosta.

Kantotrin muistelmia seurakuntatyöstä

Muistelmani Metsäpirtin seurakunnan elämästä vuosina 1931-41 perustuvat muistitietoihin, joten ne eivät ole aivan tarkkoja ja jotain olennaista jää ehkä puuttumaan.

Tullessani kanttoriksi Metsäpirtin seurakunnan palvelukseen maaliskuussa 1931 oli kirkkoherrana rovasti J. K. Sakkinen. Hän oli hyvin tietorikas, mutta vaatimaton luonteeltaan. Saarnat olivat hyvin valmistettuja, raamatullisia ja liikkuvat usein myös käytännöllisen elämän asioissa. Esimiehenä jäi hänestä miellyttävä muisto. Kanttori sai tehdä tehtävänsä oman suunnitelmansa mukaan, ja kirkkoherra antoi tunnustuksen, milloin oli siihen vähänkin aihetta. En muista hänen koskaan suuttuneen, mutta rippikoulussa kerrottiin joskus hänen kiivastuksissaan talloineen hattuansa lattialla. Päivittäiset kävelynsä hän teki säännöllisesti, milloin Koselan, milloin Hatakannmäen suuntaan.

Pappilassa oltiin hyvin vieraanvaraisia, josta Sanni-ruustinnapiti hyvää huolta. Lämmöllä ja kiitollisuudella monet muistelevat vuosien jälkeenkin pappilassa käyntejään.

Kirkkoväertinä toimi kauppias Eino Leimola, joka piti hyvää huolta seurakunnan omaisuudesta. Suntiona oli postinkuljettaja Aapero Paussu, haudankaivajana Hatakka ja urkujenpolkijana Simo Kyllästinen.

Pyhäkoulutyö oli hyvin järjestetty. Pyhäkoulukursseja pitivät pastori Paljakka ja diakoni Vilku. Muistuu mieleeni eräskin kevätkävi, ehkä v. 1934, kun pidettiin kirkossa Vilkun johdolla kursseja. Matalapaineen johdosta kaminat eivät oikein vetäneet, joten lämmitysvuorossa ollut Kaino Hynnä oli aivan noessa.

Myös lähetystyö virvoitti seurakunnan elämää huomattavasti. Seurakunnan ja Suomen Lähetysseuran toimesta pidettiin evankeliumispäiviä. Lähetysseuran Eino Pennanen oli eniten Metsäpirttiä kierrellyt lähetystyöntekijä. Herätystä syntyi niin, että monet keskellä talvea suvivirttä veisaili kirkkomuseossa säilytettäväksi. Nämä kellot oli valmistanut Tampereen Lokomo.

Kirkkohallituksen myöhemmin antaman määräyksen mukaan piti tämä säilössä oleva Metsäpirtin kirkon kello lähettää Punkaharjun kirkon kelloksi. Kysyttyämme Punkaharjulta nyt kirkon kellon (entisen Metsäpirtin kirkonkellon) käyttöä, sieltä ilmoitettiin 11.7. 1973, että Metsäpirtin seurakunnan kirkonkello on nykyisin Punkaharjun seurakunnan ainoana kirkonkellona, jonka soitto on koneistettu. Siellä voi vielä metsäpirttiläinen matkamies kuulla sen kauniin soituvan äänen, joka ennen selvästi kuului pitäjän jokaiseen kolkkaan, ilmoittaen kirkollisista palveluksista ja toimituksista.

- M.K.

Heistä tuli innokkaita, aktiivisia jäseniä seurakunnan moniin tehtäviin. Ompeluseurat toimivat useassa kylässä. Jokasyksyiset elouhlat ja myyjäiset pidettiin kirkolla. Laulajaisen Heikki kierteli viikkokauden eri kylissä viljaa ja perunaa keräämässä. Ja olihan siinä mukana keräyshommassa paljon muitakin.

Kinkerit toivat mieluista vaihtelua pitkän talven selkään. Rovasti käveli lattialla pitkissä huopatuksissaan ja kuulusteli katkismus- ja raamatulläksyjä. Ei siinä kovin tiukoja oltu. Kirjastakin sai vastata. Virsiharjoituksen aikana jutteli rovasti isäntien kanssa kamarissa. Tsaijua juotiin kovasti. "Lapa pappi tsaijua", kehoitettiin rovasti, kun tarpeekseen saaneena pani lasin alas. Lohisoppaa saatiin usein, oltiinhan kalastajaväestön keskuudessa.

Useita raamattukursseja pidettiin. Melkein viikon kestävätkä kurssit pidettiin syksyllä 1935? Metsäpirtin nuorisoseuran talossa. Niitä johtivat Kaarlo Hyske ja Arvo Liesmaa. Joka iltä oli myös kirkkotilaisuus. Myös Saaroisissa ja Viisjoella Matti Rantasen ja Toivo Seppälän johdolla oli kurssit. Kaikissa oli runsaasti osanottajia, ja varsinkin nuorisoa. Ei ainoastaan sielunhoidollisia, vaan muitakin kysymyksiä tehtiin. Kerrankin eräs poika tiedusteli, miten päästä kaapelimestariksi. Tarjoitti tietysti kapellimestaria.

Nuorten Kristillinen Yhdistys piti ahkerasti tilaisuuksia. Jalmari Lamppu oli sen pitkäaikainen puheenjohtaja ja taisi olla sihteerinkin. Retkiä tehtiin eri kyliin, jopa naapuriseurakuntiin, mm. Rautuun, Sakkolaan ja Pyhäjärvelle. Joskus saattoi pyöräretkellä olla mukana kymmeniä vanhoja sekä nuoria. Matkoilla laulettiin. Varsinkin Tuokon Simon helakka ääni kaikui yli muiden. Perillä oli luonnollisesti seurat, joissa puhujana esiintyi edellisten Jalmarin ja Simon lisäksi myös Juho Rauhalta, jota käytettiin puhujana paljon muissakin seurakunnan tilaisuuksissa. Juho Hynnä, Matti Hopia, Hatakann veljekset sekä monet muut puhuivat ja antoivat todistuksia. Kitarakuoro toimi ajoittain.

Omaa seurakuntataloa ei ollut. Rippikoulu pidettiin kirkossa. Pitäjätuvassa pidettiin ravintolaa juhlien väliajoilla. Kansakoulut olivat avoinna seurakunnan tilaisuuksille ja opettajat avustivat hengellistä työtä monin tavoin. Kodit ottivat mielellään vastaan harvitaustilaisuuksia.

Laatokan myrskyt vaativat joskus uhrinsa kalastajaväestöstä. Ehkä vuosina 1933-34 monta Saaroisten kalastajaa hukkuivat syysmyrskyssä. Seuraavana kesänä armeijan laiva vei omaiset ja saattojoukon Sortanlahdesta Konevitsan luoteispuolelle, jossa harvinainen hautaus merellä tapahtui.

Myös purjevereen myrsky kaatoi aivan rannan läheisyydessä ja kaksi Taipaleen veljestä hukkuivat. Jotkut ovat olleet kuoleman häädässä joutuessaan jäälautalla ajelehtimaan.

Vielä 30-luvun alkupuolella kihupyhät olivat suosittuja. Naapuriseurakunnistakin tuli kihuuja. Kirkko täyttyi nuoresta kansasta. Juhlata jatkettiin tavallisesti urheilukilpailuilla ja iltamilla. Vuosisadan alkupuolella kihuja jatkettiin joskus kylätappeluilla, jolloin kivet kolisivat pappilan lankkuaidassa, niinkuin Sylvi Kekkosen kirjassaan "Lankkuaidan takana" viihättävästi kuvailee.

Kirkkokuorotyö oli lupaavasti menollaan. Aikaisemmin nuorisoseuran sekakuorolauloi myös seurakunnan tilaisuuksissa kanttori Mikko Jortikan johdolla. Ehkä vuosina 1933-34 alettiin haalia kirkkokuoroa kokoon. Laulajia oli erikylisiä, niin että harjoitusmatkat olivat pitkiä ja hankalia. Kesäaikana harjoiteltiin kirkossa ja talvella kouluilla ja kodeissa. Saaroisten koululla pidettiin paljon harjoituksia, koska suurin osa laulajista oli siltä suunnalta. Myös Jooseppi Eevan talossa harjoitettiin pientä kyläkuoroa. Talon tyttäret Annikki ja Helena olivat myös mukana muussakin seurakuntatyössä. Ensimmäiset laulujuhlat, joissa oltiin mukana, oli Ruokolahdella 1938. Vuonna 1939 oltiin jo valtakunnallisilla kirkkolaulujuhlilla Vaasassa, jossa oli mukana 28 laulajaa. Omia laulajaisiakin pidettiin. Viimeinen harjoitus ja tilaisuus kirkossa oli marraskuun 26. pñä, kun jumalanpalveluksen jälkeen harjoiteltiin Hoosiannaa viikonkultua vietettävää adventtia varten. Mutta silloin soivat jo sodan sävelet.

Naapurin tykistötulen saattamina läksivät Metsäpirttiläiset kotitseudultaan, monet viimeisen kerran. Kirkko tuhoutui jo sodan alkuvaiheessa.

Rantasalmella, johon rovasti Sakkinen talvisodan jälkeen oli asettunut, pidettiin yllä seurakunnallista toimintaa. Siirtoväen tilaisuuksia pidettiin eri kylissä, mm. kunnanesimies Albert Eeva, Juho Rauhalta, Jalmari Lamppu ym. olivat avustamassa näitä tilaisuuksia. Kierreltiin kinkereilläkin rovastiin kanssa. Keväällä 1941 päättyi tehtäväni Metsäpirtin seurakunnan palveluksessa.

Muistan kiitollisuudella siellä ollutta aikaa, ja lähetän näin terveiseni kaikille, jotka vielä minut muistavat. - Eino Seppä.

Simo Tuokko

Muutamissa pitäjissä Karjalan kannaksella oli uskonnollinen toiminta vireää. Pappien lisäksi kiertelivät kylissä hartauskokouksia pitämässä maallikkosaarnaajat. Nämä olivat uskovaista miehiä, joille oli annettu puhujanlahja. Simo Tuokko oli eräs heistä.

Simo Tuokko oli kotoisin Metsäpirtin pitäjän Raajun kylästä. Hän oli syntynyt 1884. Jo nuorena hän jäi orvoksi molemmista vanhemmistaan ja sisarusparvesta osa muutti paikkakunnalta ja osa oli saatettava Metsäpirtin hautausmaahan. Yksin, ankeissa oloissa elämä kuitenkin jatkui ja Simo Tuokko pääsi kansakoulun käynnin jälkeen opiskelemaan Kanneljärven kansanopistoon. Sieltä hän sai uusia henkisiä virikkeitä ja toimi kotiseudullaan nuorisoseuran esimiehenä, Käkisalmen Sanomien kirjeenvaihtajana, ammattien tarkastajana ym. tehtävissä rikastuttaen paikkakunnan henkistä elämää. Hän kuului myöskin torvisoittojoukkoon.

Varsinainen muutos Simo Tuokon elämässä kuitenkin tapahtui, kun hän sai voimakkaan uskonnollisen herätyksen. Tämä tapahtui Helena Konttisen saarnojen välityksellä 1914-15 aikoihin. Uskoon tultuaan Simo Tuokko sai puhujan

Simo Tuokko.

lahjan ja hän piti tärkeänä sen valon levittämistä, joka oli hänen osakseen tullut. Hän rupesi kiertämään Metsäpirtissä ja muuallapain lähipitäjissä hartauskokouksia pitämässä. Hän piti kokouksia noin 20 vuoden ajan. Kokoustoiminta tapahtui Nuorten Kristillisen Yhdistyksen piirissä ja osaksi yksityisinä tilaisuuksina. Puhujatoverina hänellä olivat Jalmari Lamppu Raajusta ja Juho Rauhalta Taipaleenjoelta. Simo Tuokolla oli hyvä laulunääni ja sekin oli apuna kokousten pidossa. Yksinlaulua hän joutui esittämään joskus kirkossakin. Viulua jaitse tekemäänsä Väinämöisen kannella hän soitteli kotioiloissa.

Saarnamatkat tapahtuivat tavallisesti pyhäisin kirkossakäynnin jälkeen, mutta hartauskokouksia oli usein arki-iltoinkin. Luonnon esteetkään eivät saaneet olla haittana, kun kokous oli ilmoitettu. Kerrankin oli Raudun Kaskaalan kylässä kokous ja sinä päivänä tuli kova lumipyry. Simo Tuokon sinne saapuessa puhujaksi hän totesi:

"Uskol ei uo umpii ja halul ei uo hankii." Kotiintulo kokouksista tapahtui usein aamuyöllä, mutta mitkään vaikeudet eivät innostusta sammuttaneet. Uskonasia oli hänelle tärkeä, ehkä voisi sanoa tärkein.

Omassa kylässään Simo Tuokko joutui auttamaan naapureitaan silloin, kun kuoleman viikatemies oli vierailut talossa. Paikkakunnan tapa oli sellainen, että lähtenyt saateltiin virren veisuulla ulkorakennukseen odottamaan ruumisarkun valmistumista. Virren veisuulla vainaja laitettiin myöskin arkkun. Simo Tuokko kutsuttiin usein näihin toimituksiin laulajaksi. Puusepän töitä taitavana hän joutui osallistumaan hautaristien ja ruumisarkkujen valmistukseen, kun niitä naapureissa tarvittiin. Yksityisenä sielunhoitajanakin hänen oli joskus toimittava. Talvisodan alettua loppuivat Simo Tuokon saarnamatkat. Viimeinen kokous lienee ollut Raudussa 1939 YH:n aikoihin.

Uudella kotipaikkakunnallaan Jalasjärvellä hän ei enää osallistunut hartauskokouksien pitoon. Toiminta henkisellä alalla ei kuitenkaan loppunut. Hän kirjoitteli runoja, soitti viulua ja lauloi. Runojen aiheet olivat uskonnollisia ja osa käsitteli Karjalaa ja Metsäpirttiä. Kaipausta Metsäpirttiin näytti elävän. Siitä kertoo säe "Metsäpirtti"-runosta: "Metsäpirtti on mieluisa paikka. Siitä runoa rakennan. Muuallakin jos kuului aika, Metsäpirttiin vain kaipaajan."

Simo Tuokon saaman pika-asutustilan pellot olivat kivettömät, hyvää viljelysmaata. Osa Metsäpirtin kotipelloista oli kivikkoista ja kiviä hän raivasi pois sieltä. Simo Tuokko kuoli Jalasjärvellä 1962. Hänen hautakivessään oleva oma runonsa ilmentää hyvin sitä uskon sanomaa, jota hän halusi kirjastaa: "Taivaan ilo verraton, jokaikaiselle tarjon on. Ken vaan uskoo Jeesukseen, pääsee taivaan autuuteen." - Elsa Tauriainen.

Kirkkoherra Uinon perhekuva Metsäpirtissä otettu ehkä v. 1907. Lapset ikäjärjestyksessä vanhimasta nuorimpaan: Toini, Elin, Sylvi, Taina, Uuno ja Aina. Rouva Kekkosen lisäksi vain nuorin lapsista Aina on elossa.

HATAKAT

Presidentinrouva Sylvi Kekkonen on asunut varhaisnuoruudessaan Metsäpirtin pappilassa. Lilitoimikunnan pyynnöstä hän on ystävällisesti ehdottanut julkastavaksi Metsäpirtti-ilitteessä jo-

takin kirjoitusta kirjoittamastaan Metsäpirttiä kuvaavasta kirjastaan »Lankkuaidan suojassa». Toimikunta on valinnut »Hatakat».

Kauppa-Hatakalla on kaunis hevonon, varmaankin se on koko